Poštnina plačana v gotovini

Borba

Glasilo socialno-nacionalnega pokreta Jugoslovanske akcije

Maribor, 18. januarja 1935 | Leto III. | Posamezna številka Din 1·50 ⊙ Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6·— za inozemstvo Din 10·— ⊙ Uredništvo in uprava: Gregorčičeva ulica 26 Telefon 29-70 ⊙ Poštni čekovni račun 10.502 ⊙ Izhaja vsak petek ⊙ Oglasi po tarifi. | Štev. 3

Užaljeni graditelji

Ko se je po zlomu Avstrije na njenih ruševinah postavil temelj naše države, je ves narod z navdušenjem vzel na znanje sklep Narodnega veća, da se združimo s Srbijo pod žezlom Karadjordjevićev. V Narodnem veću so sedeli ljudje, ki smo jih sicer poznali še iz starih časov. Marsikdo med njimi je bil, ki pristašem jugoslovanske ideje ni ugajal, toda šteli smo jim v dobro, da so se javili k pozitivnemu delu v prepričanju, da je konec strankarskih sporov in da bodo ti ljudje postavili trdno stavbo vsemu jugoslovanskemu narodu. Takrat ti poslanci, ki so postali izvoljenci prav za prav brez volitev, ker narod tedaj še ni mislil na take stvari, niso nikdar omenili kake artonomije ali pa celo federalizma. Takrat so govorili samo o edinstveni nedeljivi Jugoslaviji. Kmalu pa so postali stari politiki in zopet jim je prišlo na misel, da bi bilo mogoče dobro, če bi bila država deljena med Srbe, Hrvate in Slovence. Pri tem niso mislili na narod, pač pa so imeli osebne ambicije. Prerekali so se o formi države toliko časa, da so povzročili vzplamtele strasti posameznikov in celo uboj tam, kjer je bilo mesto dela in ustvarjanja.

Prišel je končno 6. januar, katerega so vsi nacijonalisti pozdravili v prepričanju, da bode s tem konec prepirom in se bode pričelo resno delo za narod in državo. Niso pa mislili tako oni, kateri so sicer bili prostovoljno pri postavitvi temelja te države. Nacijonalisti so šele sedaj videli, da so bili njih upi ob preobratu zaman in da so se varali, ko so mislili, da so stari politiki spremenili svoje nazore. Pričeli so zopet kritizirati vse, nič več jim ni bilo prav. Nekateri izmed njih so šli v inozemstvo in tam pričeli ostro kritizirati sistem države, dasi so sami sodelovali pri ustvaritvi. Zahtevali niso nič več in nič manj, kakor da naj se vse podre in prične zidati znova. Zadnje čase zopet prihajajo s takimi zahtevami prikrito na dan. In zakaj? Mi vemo prav dobro, da samo zato, ker so bili vsled svoje nezmožnosti odstranjeni od nadaljnega dela. Kakor vsak gospodar, ki mu je važno, da je njegova hiša trdno in dobro zidana, pa vidi, da mu graditelj ne dela po njegovi volji, razdere pogodbo in si poišče boljšega graditelja, tako je imel tudi gospodar naše stavbe pravico, da je površne graditelje odstranil in jih nadomestil z boljšimi. Seveda pa ne more prejšnji graditelj podreti tega kar je že napravil, ampak mora pustiti, da naslednik popravi, kar ni dobro. Če bi poslušal gospodar nasvete onih, ki trde, da je cela stavba za nič in da jo je treba popolnoma podreti in postaviti novo, potem bi se to ponavljalo in stavba ne bi bila nikdar dograjena.

Tudi mi priznamo, da ima do sedaj zgrajena stavba precej razpok. Krivi pa niso zidarji ampak tisti, ki so delali načrte. Nikakor pa ni stavba tako slaba, da bi jo bilo treba podreti. Popravil je potrebna in ta popravila se bodo izvršila. Odstranili se bodo vsi nepotrebni okraski, ki so jih na stavbo navesili nesposobni graditelji, ker so predragi in se bode gledalo na praktično ureditev notranjosti. Kar se zunanjosti tiče, je stavba trdna, kar je pokazala v najviharnejšem vremenu in zato naj ostane taka, kakršna je.

Nacijonalisti smo poklicani, da pri tej notranji preureditvi sodelujemo z lastnim delom tako, da bode ustrezala družini, ki v njej prebiva. Ne bomo pa trpeli v tej stavbi nikakih posebnih sob za tujce, da bi se greli na naš račun obenem pa poskušali to stavbo podreti. Temelj te stavbe je dragocen in tudi stavba sama trdna, čeprav vsled površnosti prejšnjih graditeljev nekoliko razpokana, kar pa bodemo z vztrajnim delom popravili.

Ne pustimo pa, da bi to stavbo rušila kladiva znamke »autonomija« ali »federalizem«.

Posaarje v veselju — mi čakamo!

V nedeljo, dne 13. t. m. se je vršil plebiscit v Posaarju. Bile so tri možnosti. Ali k Nemčiji, ali naj ostane dežela samostojna, ali pa naj pripade Franciji.

Svetovno časopisje različnih smeri in nazorov je ugibalo in prorokovalo, vsak po svoje največ po lastnih željah in simpatijah. Le malo je bilo izven Nemčije čisopisja, ki bi stvar presojalo objektivno. Uresničila so se edinole prorokovanja, ki so napovedovala popolno zmago nemške fronte. In tako se je v nedeljo zgodilo.

Onemeli so vsi oni, ki so računali s tem, da posaarski Nemci ne bodo glasovali za Nemčijo, ker se z današnjim režimom v rajhu ne strinjajo. Posebno so svoja prorokovanja opirali na dejstvo, da je v Posaarju dve tretjini katoličanov, ki nikakor niso voljni priti pod Hitlerjevo pest, ki katoličanom ne dovoli svobodnega gibanja.

Kdor pa je stvar objektivno presojal in ni podrejal dejstva svojim željam, je brez dvoma vedel, da bodo Nemci v Posaarju glasovali v ogromni večini za vrnitev k svoji materi. To pa ne glede na sedanji politični kurz v Nemčiji, temveč zato, ker so — N e m c i.

Ta nemška samozavest nam jugoslovanskim nacionalistom imponira. Zato moramo vse naše sile posvetiti edinemu cilju, da vcepimo tudi našemu narodu samozavest in ponos. Odvrniti ga moramo od osebnih malenkostnih sporov, iztrgati ga iz rok onih, ki s svojimi demagogičnimi gesli hočejo narod odtujiti državi. Prepričati moramo narod, da mora vsak svoj lastni jaz podrediti celoti, naučiti ga moramo narodne discipline tako, da bo vsak v svojem srcu prepričan, da je država nad vse in da je nikdo ne sme razdirati!

Odpraviti moramo tarnanje in obupavanje, kritiziranje in nesmiselno politiziranje o tem, kako bi bilo bolje državo urediti. Država je tu in bo ostala, mi pa smo poklicani, da bode narod rešen bede, v katero so ga spravili ravno oni, katerim je bila lastna oseba več, kakor narod in država. Da pa bamo dosegli ta cilj, je potrebno, da mesto osebnih sporov in razdorov, od katerih imajo koristi samo posamezniki, ustvarimo moč in silo naroda, ki bode onemogočila raznim partizanom, da bi narod izkoriščali v svo je osebne koristi in s tem podirali steber države, ki je postavljen na sto in stotisočih žrtev.

Posaarski plebiscit pa je za nas tudi grenka solza, ki nam polzi ob misli, da so takih pravic samoodločbe deležni samo veliki narodi. Samo ti vživajo pravico, da z glasovnicami odločujejo o svoji usodi. Spominjamo se ob tej priliki poslovanja inozemskih zastopnikov pri plebiscitu v Posaarju in onega pri plebiscitu na Koroškem. Medtem ko so v Posaarju ostali vsi popolnoma navtralni in so samo — in še to **z naravnost elegantnim zadržanjem** — vzdrževali red in mir, so pri plebiscitu na Koroškem bili člani komisije glavni faktorji, ki so se vmešavali v pravice naroda tako, **da prav za prav ni narod odločal o svoji usodi,** temveč zastopniki velesil, ki so [illegible] izvedli plebiscit po svoji želji, ki je bila usmerjena edinole na strategične meje, ne pa na narodne pravice! Takih spletk v Posarju ni bilo! **Tam je bila izvedena samoodločba naroda brez ozira na gospodarske ali strategične interese ene ali druge države!**

Še težja pa so naši občutki ob tej priliki zato, ker vidimo, da mali narodi dosežejo pravico samoodločbe samo tam, kjer konvenira velikim državam, ne pa tam, kjer sami želijo. Milostno so nam priznali samoodločbo v krajih, kjer smo že z orožjem v roki dosegli osvoboditev, kjer pa je bila za naš narod zmaga pri glasovanju dvomljiva. **V krajih, kjer je avstrijski nemško-nacionalni šovinizem s svojo aroganco že desetletja zatiral naš narod in poujčeval otroke slovenskih starišev, ki so v velikem številu postali najhujši sovražniki svojega rodu, so** [illegible] **plebiscit.** Niso pa hoteli ničesar slišat o samoodločbi v krajih, kjer je prebival najsamozavestnejši del našega naroda.

Najzavednejši del našega naroda, ki je v Avstriji kljuboval vsem naporom avstrijske nemško-nacijonalne politike, da jih potujči. Kljuboval tudi vsem potujčevalnim društvom in obvaroval svojo nacijonalno čast in zavednost do danes. **Ta narod** pa ni dosegel pravice da sam odloči o svoji usodi. Bil je odtrgan od lastnih bratov, nikdo ga ni vprašal ali mu je prav ali ne. Nikdo ni hotel slišati njegovih pritožb, nikdo ga ni hotel poslušati. Odločeno je bilo brez njega in proti njemu!

Danes, ko je veselje pri nemškem narodu, nam je žal, da tega veselja z njimi ne moremo deliti, ker je naša bol ob spominu na naš zasužnjeni narod pretežka. **Saj smo tudi mi ljudje, tudi naš narod, čeprav majhen, ima srčna čuvstva, ima samozavest.** Zakaj torej nima istih pravic? **Ali je kdo izemd velikih narodov, ki bi jasno povedal** [illegible] **da imamo tudi mi pravico, sami odločati o svoji usodi.** Ali bode kedaj prišel čas, **ko bodo pustili** tudi za nas tiskati glasovnice, s katerimi bode naš narod pokazal svojo voljo in svoj narodni ponos, kakor je to bilo dovoljeno sedaj nemškemu narodu? . . . .

Občutki naši so danes, ko bi nemškemu narodu sicer čestitali k uspehu, — trpki ob spominu na naše brate onkraj meja, ki so zasekane na naši zemlji, na naši rodni grudi.

Toda ne obupavamo, ne jadikujemo, ostanemo samozavestni in čakamo v strnjenih vrstah, kajti prepričani smo, da bode tudi našemu zasužnjenemu narodu onkraj naših meja, ki danes trpi na lastni grudi, **ki nima pravice posluževati se lastnega materinega jezika, ki hira v prognanstvih in ječah za svojo čast in ponos — zasijalo sonce svobode!**

Posaarski plebiscit naj nam bo v bodrilo, naj nam bo nauk, da se s samozavestjo doseže uspeh.

Mi ostanemo samozavestni in stojimo pripravljeni!

Političen pregled

Ministrski predsednik in zunanji minister g. Jevtić je odšel v Ženevo. V njegovi odsotnosti bode vršil posle ministrskega predsednika minister vojske in mornarice g. general P. Živković, posle zunanjega ministra pa minister pravosodja g. Kojić.

JNS v Sloveniji v razkolu? Na banovinski konferenci Jugoslovanske nacionalne stranke v Ljubljani, kjer so sestavljali kandidatno listo za senatorske volitve, so si bili odločujoči gospodje nekoliko v laseh. Niso se mogli zediniti za eno listo in sta bile postavljene dve. Dr. Kramer je predlagal listo: Dr. Marušič, dr. Kramer in dr. Pucelj, ki je dobila pri glasovanju 37 glasov. Dr. Marušič je kandidturo na tej listi odklonil in se izjavil za drugo listo (Dr. Marušič, Janžekovič in dr. Puc, namestniki: Ivan Pucelj, dr. Režek in notar Jereb), ki je dobila 43 glasov. Dr. Kramer je torej propadel. Enotnost v stranki torej le ni tako močna, kakor se trdi. Za nas popolnoma razumljivo. Kadar gre za st[illegible], prične spor. Tako je bilo in tako je še, dokler ne bo zapihal drug veter!

Po svetu

Izid posaarskega plebiscita je povzročil tudi v Avstriji velikanske manifestacije za Nemčijo. Oblasti so bile zelo nervozne, ker so v tem videle, da v Avstriji med narodom le nimajo take večine, kakor bi rade in o kakršni vedno govore. Manifestantje so pokazali, da gleda veliko število avstrijskih Nemcev v Hitlerjevo Nemčijo, v kateri vidijo končno rešitev. Manifestacije so se vršile v posebnem velikem obsegu na Dunaju, Gradcu in Celovcu. Pa tudi Insbruck in Linz nista zaostajala.

Strah pred emigranti iz Posaarja. Francoski politiki se bavijo z vprašanjem, kaj naj se ukrene z begunci iz Posaarja. Računajo, da jih bo prišlo kakih 20 do 30 tisoč. Včinoma so to komunisti in socialni demokrati, ki so pribežali v Posaarje po Hitlerjevi zmagi. Švica je pa okrepila svoje straže na meji, ker ne želi, da bi gotovi elementi prišli v Švico.

Abesinija se je pritožila radi postopanja Italije pri društvu narodov, kjer je vložila že tri pritožbe. Pritožbo zaključ uje precej energično in grozi s samoobrambo, če Društvo narodov ne bi moglo napraviti reda. Italija ima res velik apetit, toda tudi Abesinci, katere Italijani že poznajo, niso voljni kar tako popustiti in ugoditi italijanskemu poželjenju po svoji zemlji.

Delavske mezde pri nas — padajo!

(Po statistiki OUZD-a v Ljubljani)

Eden najvažnejših narodno-gospodarskih pojavov minulega leta 1934. z dalekosežnimi socialnimi posledicami je progresivno padanje delavskih plač. Dočim je zaposlenost delavstva napredovala skozi celo leto 1934., so delavske plače nazadovale istotako skozi celo leto. Večino teh nasprotujočih si tendenc v razvoju zaposlenosti in plač nazorno prikazujejo takozvani letni diferenciali, to so razlike v zaposlenosti, oziroma v plačah med istimi meseci dveh zaporednih let.

Letni diferencial (prirast »+«, oziroma padec »—«).

1934	1.	+ 731	delavcev	Din — 0.37
„	2.	+ 2.221	„	„ — 0.33
„	3.	+ 3.312	„	„ — 0.40
„	4.	+ 3.205	„	„ — 0.62
„	5.	+ 3.710	„	„ — 0.74
„	6.	+ 4.437	„	„ — 0.69
„	7.	+ 4.403	„	„ — 0.77
„	8.	+ 4.060	„	„ — 0.76
„	9.	+ 4.010	„	„ — 0.73
„	10.	+ 4.091	„	„ — 0.65
„	11.	+ 3.649	„	„ — 0.58
„	12.	+ 3.529	„	„ — 0.44

Ta pojav je toliko bolj zanimiv, **ker je ves čas po vojni do konca leta 1933. obstojal paralelizem v razvojnih tendencah zaposlenosti plač.** Napredovanje, oziroma nazadovanje plač je bilo vezano na napredovanja, oziroma nazadovanja zaposlenosti ne pa obratno, kakor je razvidno iz sledeče tabelice, katera se nanaša na prve mesece začetka gospodarske krize v letu 1930. in na nekaj mesecev ob preokretu gospodarske krize leta 1932.

Letni diferenicial (prirast »+«, oziroma padec »—«).

1930	1.	+ 5.511	delavcev	Din + 1.39
„	2.	+ 7.216	„	„ + 1.42
„	3.	+ 7.869	„	„ + 1.46
„	4.	+ 7.715	„	„ + 1.39
„	5.	+ 5.954	„	„ + 1.24
„	6.	+ 3.307	„	„ + 1.16
„	7.	+ 741	„	„ + 0.97
1932	6.	— 15.738	„	„ — 1.84
„	7.	— 16.625	„	„ — 2.20
„	8.	— 18.251	„	„ — 2.41
„	9.	— 17.687	„	„ — 2.42
„	10.	— 14.641	„	„ — 2.30
„	11.	— 10.407	„	„ — 2.01
„	12.	— 7.436	„	„ — 1.75

Oba letna diferenciala sta **dosegla istodobno maksimum,** to je marca 1930 in **skoraj istodobno minimum,** to je avgusta, oziroma septembra 1932.

Padanje plač v letu 1932. je delavstvo najbolj občutilo. Občutili pa so ga tudi gospodarski krogi, ker je ravno delavstvo, ki je največji konzument, vsled padanja mezde moralo skrčiti svoje življenjske potrebščine.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev si je nadel veliko nalogo z izvedbo štatistike delavskih mezd in smo prepričani, da bode s tem delom pripomogel do končne rešitve vprašanja določitve minimalnih delavskih mezd, kar je nujno potrebno.

Posebno zanimivi so podatki okrožn. urada glede delavskih mezd, ki so ugotovljeni na podlagi zavarovanja pri OUZD. Iz te štatistike je razvidno, da je tekstilno delavstvo eno izmed najslabše plačanih panog. Povprečna dnevna mezda industrijsega delavca znaša namreč v mestih 28.45 Din, na deželi 25.12 Din. Skoro nič boljši ni položaj delavstva v kovinski industriji. Edino hišna služinčad ima še nižjo mezdo, in sicer povprečno 11.46 Din v mestu in 10.12 Din na deželi.

Vendar pa moramo vpoštevati pri služinčadi okolnost, da ta vendarle prejme še kakšen priboljšek, in sicer večkrat obleko, obutev itd. ter da ima pri gospodarju tudi hrano. Čeprav je hrana v zgoraj navedeni povprečni mezdi všteta, je vseeno služinčad na boljšem kakor pa tekstilno delavstvo.

»Borba« bode stalno prinašala podatke štatistike, ki jih bo prejela od okrožnega urada za zavarovanje delavcev, da bodo čitatelji imeli vpogled v mezdne razmere delavstva pri nas, ker do sedaj javnost malo ve, kako slabo je plačano pri nas delavstvo.

Zasebni nameščenci — varujte svoje pravice!

Glede zasebnih nameščencev se stalno ponavljajo govorice, ki jih razburjajo. Komaj se poleže vprašanje bolniškega zavarovanja, že pride zopet na vrsto vprašanje redukcij plač in kar je najhujše tudi odpovedi služb.

Ni nam razumljivo, kdo bi imel n. pr. interes, da se stare ustanove, ki so bile zgrajene s prispevki zasebnega nameščenstva, kakor n. pr. zaseben bolniške blagajne, ukinejo in zavaruje tudi zasebno nameščenstvo pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Zakaj se nameščencem ne pusti to, kar so si sami zgradili? Ali je treba povsod ustvarjati nezadovoljstvo? Če bi bile te ustanove kako konkurenčno podjetje, bi to bilo razumljivo. To pa že zdavnaj niso. Z zakonom so že obvezane, da njihove dajatve ne smejo bitivečje, kakor so dajatve OUZD. Če pa imajo zavarovanci pri lastnih ustanovah na podlagi višjega zavarovanja večjo izbiro pri zdravnikih specialistih in oskrbo v sanatoriju ali bolnišnici II. razred. pa menda nikogar ne more boleti, ker to višje zavarovanj plačajo nameščenci sami iz lastnih sredstev.

Ker je zopet stopilo vprašanje teh ustanov na dnevni red Suzorja, je potrebno, da vse organizacije zasebnih nameščencev skličejo skupna protestna zborovanja, na katerim mora zasebno nameščenstvo energično protestirati proti vsaki okrnitvi starih pravic. Vprašanje je tako važno, da se nikakor ne sme dopustiti, da bi bilo nameščenstvo postavljeno pred dovršeno dejstvo. V zadnjem času pa se opaža, da so nameščenske organizacije pričele postajati kar nekako apatične. Nam je sicer razumljivo, da vsled težkega položaja zasebnega nameščenstva trpe njihove organizacije, ker jim počasi odpadajo sicer agilni člani, ki pa so postali žrtev gospodarske krize, obenem pa spravlja to dejstvo v obup tudi ostalo članstvo organizacij. Kljub temu pa moramo organizacije vzdržati in ne smemo popustiti v borbenosti. Pri reševanju takih važnih vprašanj morajo stati v strnjenih vrstah in se ne smejo bati žrtev. Nasprotniki, ki ta boj izzivajo, morajo najti v organizacijah zasebnega nameščenstva protisilo. Nameščenstvo mora pokazati, da si svojih že zdavnaj pridobljenih pravic ne pusti vzeti!

Istotako morajo vse nameščenske organizacije pričeti oster boj proti nepotrebnim inozemcem. Brezposelnost, ki vlada danes med zasebnimi nameščenci, povzroča ravno dejstvo, da pri nas skoro vsa uradniška mesta po industrijah zaseda tujec. Vsled zaposlitve inozemcev pri nas je v največji meri prizadet intelektualec, ker tujci pri nas ne zasedajo navadnih delavskih mest, ampak le uradniška. Pri nas imamo danes inozemske knjigovodje, korespondente, obratovodje mojstre, risarje in še celo tipkarice pod imenom tajnic. Organizacije zasebnega nameščenstva morajo stalno opozarjati oblasti na ta dejstva, kajti oblast pri nas ne vidi sama in marsikdaj niti ne ve, kje sedi še kakšen inozemec in dali ima dovoljenje ali ga nima. Glede dokazila, da je inozemec potreben, pa so pri nas pred pisi tako mili, da na podlagi istih ni nič lažjega, kakor podjetniku, ki želi nastaviti inozemca, tako dovoljenje dobiti. Še taksa sama za tako dovoljenje je malenkostna. Vsled tega je pri nas nastavitev inozemcev bodisi potrebnih ali nepotrebnih, — skoro bi trdili — forsirana in izgleda, kakor da merodajni krogi želijo, da je pri nas nastavljenih čim več inozemcev.

Organizacije zasebn. nameščencev morajo tudi tozadevno nastopati skupno in v vsakem poedinem slučaju intervenirati pri oblastih, da preprečijo še nadaljnjo invazijo tujcev in preženejo od nas vse nepotrebne inozemce. Nepotrebnih je pa toliko, da bi z izgonom inozemskih nastavljencev lahko dobili mesta vsi naši brezopeslni intelektualci.

V Mariboru so sicer ljudje, ki se boje, da bi v slučaju izgona tujcev iz naše države, tudi sosedne države izvajale represalije in izgnale naše ljudi. Ti ljudje pa ne pomislijo, da so naši državljani, ki so imeli v inozemstvu kakšno službo, že zdavnaj izgnani in kar je naših ljudi zunaj, so sami ročni delavci, med tem ko pri nas ročnega delavstva — inozemcev skoro ni in da so pri nas največ nastavljeni na uradniških in delovodskih mestih inozemci iz onih držav, kjer naš državljan sploh nikdar ne dobi mesta in kjer naših ljudi tudi ni. Odvzem dovoljenja nadaljnjega složbovanja pri nas in zabrana priselitve novih inozemskih uslužbencev bi torej na nobeni strani ne bil nam v škodo, ampak le v korist domačemu inteligentu.

Orgaizacije morajo stopiti v boj za odpravo vseh krivic, ki se gode danes zasebnemu nameščencu, one morajo z živahnim delovanjem dokazati, da se zanimajo za vsa važna vprašanja. Nameščenci pa ne smejo stati ob strani in kritizirati samo odbore organizacij, ampak vstopiti morajo v organizacijo in tam delovati. Organizacija pomeni samo toliko, kolikor ima članov. Odbor sam brez samozavestnih članov, je poveljnik brez oborožene armade.

Volitve obratnih zaupnikov in nacijonalno delavstvo

Ta mesec se vrše po vseh podjetjih volitve obratnih zaupnikov. Trdno smo prepričani, da bode tudi letos nacionalno delavstvo izvršilo svojo dolžnost in obdržalo svoje postojanke in jih celo okrepilo.

Boj na naši severni meji je težak. Nasprotniki so na delu s polno paro, da obdrže svoje postojanke v tem važnem kraju. Borba nacionalnega delavstva v Mariboru in na celi severni meji se vrši na dve strani. V prvi vrsti je težka borba z inozemskimi podjetniki, ki pri vsaki priliki pokažejo, da hočejo še vedno biti gospodarji protinašemu narodu in dokazujejo zunanjemu svetu, da so ti kraji nemški in ne jugoslovanski. Dokazati hočejo svetu, kako velika krivica se je zgodila nemškemu narodu s tem, da so se odcepili ti kraji od Avstrije in priključili Jugoslaviji. Čeprav je bilo izdelanih nešteto štatistik, ki so nazorno pokazale, da so vse te trditve neresnične in četudi je avstrijsko ljudsko štetje pokazalo, da je cela bivša Spodnja Štajerska v velikem odstotku slovenska, še danes ne opuste svoje borbe, da bi na kakršenkoli način povdarili nemštvo teh krajev. Avstrija ni mogla tega dokazati s svojim občevalnim jezikom, pod krinko katerega je vpisala za Nemce vse, ki so le količkaj obvladali poleg svojega materinskega jezika tudi nemški jezik. Zato je tudi danes zaman vsak boj priseljencev, ki hočejo po svojih podjetjih uveljaviti nemščino kot edini občevalni jezik. Nacionalno delavstvo pa se mora zavedati, da od te strani grozi velika opasnost, če bi se količkaj uresničile želje naših nasprotnikov.

Zato mora naše delavstvo vzdržati v tem boju.

Boriti pa se mora tudi proti drugemu nasprotniku, ki je sicer poslednje čase zgubil na svoji slavi in moči, se pa vendar vzdržuje ravno v naših obmejnih krajih edinole s pomočjo nemško-nacionalno orientiranega delavstva, katerega skrivno podpirajo vsi tujci. Žalostno je dejstvo, **da tukajšnji marksisti** ne opirajo svojih morebitnih zmag na socialistično usmerjeno delastvo, temveč na renegate in šoviništične Nemce, čeprav je jasno, da bi ves ta danes v vrstah internacionale nahajajoči se element ob prvi priliki zapustil te vrste in se priključil odkriti fronti naših sovražnikov, če bi le dobil možnost, da to pokaže. Takrat bi bili ti renegati in šivinisti prvi, ki ne bi naskočili samo nas, ampak tudi marksiste, to se pravi one, ki so res socialisti in prepričani, da je delavstvu mogoča rešitev samo na marksističnem polju.

Hote ali nehote podpirajo torej naši marksisti svoje najhujše sovražnike, ker hočejo pokazati le številčne uspehe in teh brez tega elementa ne morejo doseči.

Nacijonalno delavstvo se mora zavedati, da more njegove interese varovati **le narodno zaveden socialno čuteč Jugoslovan,** ki se zaveda svoje dolžnosti do bližnjega. Ker je delavski zaupnik danes edini faktor med delavstvom, ki ima zasigurane pravice in ne more podjetnik žnjim postopati kakor mu ljubo, če pozna predpise, mora **nacionalno delavstvo svoje vrste strniti in z vsemi silami izvojevati, da pride v vsaki tovarni za nacijonalno delavstvo nacijonalni zaupnik, kajti tujec ali renegat našega delavstva ne bo nikdar podpiral, ker ima ravno nasprotne interese.**

Zato mora iti naše delavstvo v boj za listo, ki jo postavi Narodna strokovna zveza.

Tudi tu mora obveljati geslo: Svoj k svojim!

O trboveljskih rudarjih

Vpričo marsejske tragedije so stopili vsi dnevni dogodki, pa tudi taki, ki najglobije posegajo v življenje našega delavca, v ozadje. Vse je bilo v najglobji žalosti in nikdo ni pomislil na svoje osebne zadeve. Tudi znižanje mezd rudarjev TPD, ki je preje bilo za nje tako aktualno, da so rudarji šli celo v gladovno stavko, je postalo le majhno gorje napram veliki izgubi, katero je pretrpel celokupen jugoslovanski narod. V vseh revirjih ni bilo tiste dni čuti govora o znižanju mezd — jugoslovanski rudar je žaloval za svojim kraljem, na sebe ni mislil.

Drugače pa je mislila TPD. Družba je promptno izvršila napovedano znižanje, vedoč, da tokrat radi žalovanja ne bo protestov s strani delavstva. Res jih ni bilo. Tiste črne dni so delavske množice v revirjih dokazale z ogromno udeležbo na žalnih svečanostih, da so bili alarmni klici, katere so gotovi ljudje v prejšnjih časih vrgli v svet, klici da v revirjih bivajo samo nevarni komunistični elementi, le špekulacija. Rudar je z največjo požrtvovalnostjo dokazal tisto svojstvo, ki ga žal pri TPD ni bilo opaziti, kajti če so že rudarji pustili vsa vprašanja nerešena radi splošne državne žalosti, bi lahko tudi TPD pristala na status quo v tistih dneh, ko je bilo pričakovati raznih komplikacij v državni notranji kakor tudi zunanji politiki. Toda ne, velekapital gre v svojem pohlepu za denarjem tako daleč, da pozablja na vse, prav na vse ter gleda samo, da se prenos dobrin k njemu vrši v onem tempu, kakor si ga je predpisal. TPD tokrat ni poznala toliko takta, da bi rešenje mezdnega spora preložila vsaj na datum izven časa najglobije državne žalosti. Rudar je ta fakt kvitiral z molčanjem in prepričanjem, da se bo našla sčasoma tudi sila, ki bo to tujo podjetje prisilila spoštovati žalost naroda, od katerega se rede njene blagajne.

TPD je navrgla svojim rudarjem te zimske mesece nekaj več delavnih dni. Po drugi strani pa jim je znižala prejemke. To se pravi z drugimi besedami za isto plačilo mnogo več produkcije. Pa se TPD toži na slabe razmere na premogovnem trgu. Saj premoga se še proda kolikor toliko, le produkcijski stroški, ako se dado kaj znižati, prineso dobiček, ki ga pa TPD v svoji zadnji bilanci ni izkazala. Tako torej rudarji za isto plačilo delajo nekoliko dni v mesecu več.

Mi, ki vse to opazujemo z dneva v dan, pa se vprašamo: »Doklej, gospodje, boste šli?« Kot nacijonalisti si štejemo v dolžnost, opozoriti merodajne kroge na take fakte, da ne bo takrat, ko bode prepozno, zopet debat in polemike, kdo je zakrivil to, kdo ono. Opozarjamo vso jugoslovansko javnost na izrabljanje našega rudarja od strani TPD, da bo javnost znala pozneje, ko bodo zopet nastopili takozvani delavski zastopniki raznih opliličnih struj, pravilno presoditi, da delavstvo ni bilo nahujskano, ampak da je sila tista, ki večkrat obupanca pripravi do bolj energičnega nastopa za svoje pravice.

Postopanje angleških mogotcev z našimi ljudmi

Angleška družba Trepče Mines poseduje v Južni Srbiji celo vrsto bogatih rudnikov svinca, cinka in srebra. Osnovna glavnica družbe znaša približno 250 milijonov dinarjev, letna produkcija znaša okoli 600 tisoč ton rude. Od leta 1930., ko je prišla družba v posest teh rudnikov pa do sedaj, to je v ne popolnoma petih letih, je družba izkazala ca. 200 milijonov dobička, od tega lanskega leta okrog 40 milijonov dinarjev.

Na mezdah je družba izplačala nekaj nad polovico tega dobička.

Kljub tem ogromnim dobičkom pa ne smemo misliti, da ta družba s svojimi uslužbenci postopa kavalirsko. Nasprotno, ta se niti ne ozira na naše predpise. Ona kratkomalo odpušča tudi delavske zaupnike po mili volji. Varnostne odbredbe pri tej družbi niso v skladu s predpisi in se je radi te malomarnosti pred kratkim pripetila velika nesreča, pri kateri je prišlo 6 rudarjev ob življenje, nekaj pa je bilo težko ranjenih.

Delavstvo je bilo razumljivo razburjeno in je zahtevalo temeljito preiskavo, ki naj ugotovi, kdo je nesrečo zakrivil. Tvrdka pa je v svoji objestnosti javno pokazala, da se ne ozira na naše zakone, pa tudi ne na zahtevo našega delavstva in je kratkomalo odpustila 300 rudarjev.

Mislimo, da so tudi ti angleški objestneži, ki si pri nas kopičijo premoženje na račun našega delavca, čeprav so veliki gospodje, vendarle podvrženi našim zakonom. Dobro bi jim bilo pokazati, da pri nes ne morejo izvajati takih krutosti, kakor so jih in jih še nad črnci v lastnih kolonijah.

Upamo, da se bodo oblasti zganile, pred no ne bo prepozno.

Jesenice

Pretečeni teden bi skoro prišlo pri is do izbruha stavke. Kranjska industrijska družba je v valjarni za fino pločevino kazensko odpustila 5 delavcev. Ker se je delavstvo postavilo za svoje odpuščene tovariše, se je bilo bati izbruha stavke, katera je bila v zadnjem trenutku preprečena — po sporazumu med organiziranim delavstvom in ravnateljstvom podjetja. Podjetje je odpuščeno delavstvo zopet sprejelo na delo, o vzrokih tega odpusta pa se bode vodila najpreje preiskava, da se pokaže, ali je sploh bil povod za odpust navedenih delavcev.

Delavski izkoriščevalci v Zagrebu

Stavka delavstva v tekstilni tovarni Pollack & Söhne

V Zagrebu se nahaja tekstilna tovarna Pollack & Söhne, ki ima svoje velike tovarne tudi v Češkoslovaški.

Tovarna v Zagrebu je uvedla tak delovni sistem, da je delavstvu nemogoče tudi pri največjem naporu in pridnosti doseči vsaj primerno mezdo. Izkoriščanje delavstva je zavzelo tako stopnjo, da delavstvo ni moglo več mirno prenašati svojega gorja in je pretekli teden stopilo 500 delavcev v stavko. Kako upravičen je boj tega delavstva za zboljšanje tega položaja, je razvidno iz mezd, ki se tam plačujejo. Mezde v tem židovskem podjetju se gibljejo med **20 do 120 Din tedensko.** Le majhno je število tistih, ki dosežejo nekoliko večjo mezdo. Uradoma se je ugotovilo, da je zaslužil delavec v petih dneh 52 Din, delavka v štirih dneh 24 Din. Za 96 tedenskih ur je prejel delavec izplačano mezdo 120 Din, to je **1.50 Din na uro.** Povprečna mezda v tem človekoljubnem podjetju znaša 30 do 50 Din tedensko, rekordna mezda znaša 1.50 Din na uro. Do predkratkim podjetje pri morebitnih obratnih zaprekah, pokvarjenju strojev itd. delavstvu sploh ni plačalo ničesar, šele v zadnjem času prizna podjetje delavstvu 75 para odškodnine na uro, ako obrat stoji po krivdi podjetja. Podjetje je pri poganjih ponudilo delavstvu 7 in pol odstotno zboljšanje mezde, zahteva pa na drugi strani, da bi moralo delavstvo zanaprej delati na štirih strojih obenem, medtem ko je sedaj delalo samo na dveh.

Iz navedenega dejstva naše delavstvo vidi, da so podjetniki povsod enaki. Povsod izkoriščajo delavstvo, kolikor morejo. Zakaj? Ali morda res radi slabe konjunkture? Ne! Ampak v prvi vrsti zato, ker so **prvič inozemci,** ki so prišli v našo državo samo kopičiti svoje premoženje, katerega pa nalagajo v inozemstvu, in drugič, ker so brez vsakega socialnega čuta do našega delavstva. Ravno o tovarni Pollack & Söhne, o kateri nam je znano, da ima velike tovarne na Češkoslovaškem, zelo dvomimo, če more svoje delavstvo v tamkajšnjih tovarnah tako izkoriščati, kakor pri nas, dasiravno pri nas zasluži mnogo več. Investirala ni v naši državi ničesar. Pripeljala je nekaj starih strojev k nam, kupila za nizko ceno obratne prostore, blago iz delano v zagrebški tovarni pa prodaja po isti ceni, kakor ono iz Češke, tako, da zasluži celo carinsko postavko več, kakor pri blagu izdelanem v Češkoslovaški. Da pa tam delavca ne sme tako izkoriščati, je dokazano na podlagi modernih socalnih zakonov, katere so v ČSR izdelali v prid delavstva.

Pri nas so vsi tozadevni predpisi, v kolikor jih sploh imamo, več ali manj samo zato, da so pač neki predpisi tukaj, katerih pa v delavskem vprašanju ne vrši nikdo in taki izkoriščevalci nikomur niso odgovorni.

Nočemu kratiti nikomur zaslužka in seveda tudi podjetnikom ne, toda tako izkoriščanje bi pa moralo biti kaznovano!

Ustanovni občni zbor mesine organizacije Jugoslovanske akcije v Mariboru

se je vršil dne 16. t. m. v prostorih restavracije Pvodnik v Jurčičevi ulici.

Ustanovni občni zbor je posetil tudi tov. ing. Čop iz Ljubljane, kot delegat banovinskega odbora, kateremu je predsednik občnega zbora takoj podal besedo.

Tov. ing. Čop je v daljšem govoru podal smernice Jugoslovanske akcije, ki se je ustanovila iz potrebe. Nekaj ni v redu pri korenini v človeški družba ne samo pri nas, temveč tudi drugod. Dosedanji družabni red je zgrajen na osnovi onih gesel, ki jih je prinesla francoska revolucija. Svoboda, enakost in bratstvo. Lepa gesla, ki pa so se izkazala kot lažniva in so jih izrabili posamezniki v svojo osebno korist na političnem, gospodarskem in kulturnem polju. Na politične tako, da so posamezniki iz gotove grupe okrog sebe ustanovili politične stranke, v katerih soh imeli besedo samo šefi strank, njih sorodstvo, prijatelji in znanci. Na gospodarskem polju istotako opažamo, da je možno močnejšemu izkoraščati šibkejšega. Poslužili so se Machiavelističnih gesel in izkoriščajo delovno ljudstvo brez vsakega socialnega čuta. Jugoslovanska akcija pojmuje kot delavsko ljudstvo vse, kar faktično dela, bodisi ročno ali duševno, bodisi da izvršuje svobodni poklic, ali pa kot nameščenec.

Ne gre, da bi na eni strani še nadalje v državo pritegovali tuj kapital, katerega imajo do sedaj kake 3 milijarde, na drugi strani pa bi domači bogataši skoro ravno toliko glavnice imeli naložene v inozemstvu. Ta denar mora nazaj v državo in ne bo nam potreba biti odvisen v taki meri od tujega kapitala. Danes naš narod izkorišča tako francoski, kakor angleški in domač kapital.

Jugoslovanska akcija zahteva od svojih funkcionarjev garancije in to: da je vsak funkcijonar odgovoren za svoje delo članstvu. Mora biti socialno in moralno neoporočen.

Vsak čl naJugoslovanske akcije, ki bi sprejel javno funkcijo, garantira za svoje udejstvovanje v javnem življenju **s svojim premoženjem osebno.** Svoj govor je zaključil tov. ing. Čop s pozivom, da član Jugoslovanske akcije ne sme čakati na delo odbora, ampak mora vsak član po svojih močeh sodelovati, da dosežemo naše smernice. Le tedaj, kadar bode človeštvo osvojilo načela stanovske države, ki so temelje Jugoslovanske akcije, bode postala naša država močna in šele tedaj bode mogoče delovanje vsakega posameznika v korist celote.

Socialna pravičnost bode ustvarila veliko močno Jugoslavijo, ki bode segala od Soluna, Črnega morja do Triglava in v kateri bodo končno združena tri plemena venci in Bolgari!

Govor tov. ing. Čopa je bil od navzočih sprejet z burnim odobravanjem, nakar je prišlo do volitev odbora. Predložena je bila ena sama lista in je bil izvoljen sledeči odbor: Za predsednika privatni uradnik Rudolf Germ, za prvega podpredsednika Huttarjev tkalec Maček, za drugega podpredsednika delovodja državnih železnic Dolfe Ogrizek, za tajnika privatni uradnik Marino Kralj, za blagajnika železniški zvaničnik Stanko Tušek, za odbornike pa: Velnar, tkalski mojster Janko Choc, Albin Mrovlje in R. Rožički, Albin Ambrožič; nadzorni odbor: žel. del. Matija Kuder, Ivai Kremžar in odvetnik dr. Irgolič. Novo izvoljeni preds. je takoj prevzel predsedstvo občnega zbora in prešel na slučajnosti, pri katerih je bila določena članarina mesečno na 2 Din in pristopnina 5 Din.

Ob zaključku občnega zbora so bili navzoči pozvani, da podpirajo »Borbo« kot oficielno glasilo Jugoslovanske akcije.

Predsednik je zaključil mnogoštevilno obiskan občni zbor s pozivom na smotreno delo:

Za pravičnost, poštenje in samozavest jugoslovanskega naroda!

Naša dobrodeljna društva

Pri nas imamo celo vrsto dobrodelnih društev, ki so ustan. z dobrim namenom, imajo pa to veliko napako, da prihajajo s svojimi dobrimi deli navadno prepozno. Tako dobrodelno društvo je n. pr. tudi Pomožna akcija, ki se je ustanovila zato, da trenotno, posebno v zimskem času pomaga delanezmožnim in brezposelnim. Ker pa je pri društvu velik odbor in je treba veliko sej, predno se vpišejo vsa darila in predno se javno pohvali tega in tega velikega gospoda, ki je dal za pomožno akcijo »velikodušen« dar (nabiralci sicer pravijo, da je takih malo), je imelo letos smolo. Sneg jo je prehitel. Dolgo smo čakali na sneg pa je bil vendar urnejši. Tjale spomladi bo že vse tolik urejeno, da se bode lahko pričelo z delitvijo »darov«.

Imamo pa tudi že več drugih modernih ustanov. Saj smo napreden narod! Vse smo posneli od drugih. Samo v enem smo originalni in to je počasnost in stroga natančnost. Smo tako natančni, da n. pr. pri ustanovi, ki si je nadela nalogo, da pobija jetiko, ne moreš dobiti kar tako za prazen nič zatošišča. Kakšen majhen »Lungenspitzenkatarh« kakor pravijo, še ni dovolj. Moraš imeti pa že pošteno jetiko, da spadaš tja. In če si sprejet, moraš imeti toliko perila. Baje kar nekaj ducatov. Za reveža huda reč! Pa tudi prispevki za novo ustanovo se zbirajo bolj po malo. In še to malo dá navadno revež. Zadnjič smo nekje brali, da je društvo pri eni sami akciji nabralo okrog 140.000 Din. Menda je bilo to pri najemninah. Ali ne bi bilo dobro, da bi se podrezalo za večje prispevke pri onih gospodih, ki so prav za prav neposredni povzročitelji jetike? Takole n. pr. pri naših industrijalcih, ki tako lepo skrbe za našega delavca, d ane more niti pošteno živeti. Čitam dan na dan, koliko človek rabi hrane, če hoče ohraniti svoje

Naš pokret

Iz „Preloma“ priobčujemo radi aktualnosti članek:

O pojmu države

Vsaka država ima najprej **določeno** ozemlje, na katerem izvršuje svoje pravice in svoje dolžnosti. Na tem ozemlju mora živeti **človeška družba,** kajti ozemlje brez ljudi ne potrebuje še državne organizacije. Dva bistvena pojma države sta torej **določeno ozemlje** in na tem ozemlju živeče **ljudstvo.** Med temi ljudmi na tem določenem ozemlju vpliva volja enega na voljo drugega človeka, dokler ne najdejo vse te volje **skupne poti in skupne volje.** Država je torej tudi organizacija človeške volje, voljo **svojih državljanov.** Za red, mir, svobodo in varnost v državi pa skrbi **pravni red,** ki ga ustvarjajo državljani po svojih zastopnikih.

Na državne zadeve gledamo s trojnega vidika: pravnega, političnega, moralnega. Kakor presojamo državne zadeve s pravnega vidika, se vprašamo, **katere so veljavne postave, jih razlagamo in jih uveljavljamo.** To je torej delovno polje **pravnikov.** Kadar presojamo drž. zadeve s političnega vidika, razpravljamo o **kulturnem, gospodarskem in socialnem stanju,** ga kritiziramo in zahtevamo spremembe, ki se nam zde **najboljše in najpoštenejše za vse ali za pretežno večino državljanov.** Kadar presojamo državne zadeve z moralnega vidika, se vprašujemo, ali so te in te stvari dobre ali slabe, poštene ali neopštene, čiste ali umazane. Gre torej na našo vest. Prisege vladarja, javnega uradnika in vojaka gre pred političnimi in pravnimi predpisi, je torej moralna zadeva. Minister, ki bi se v svojih državnih stvareh pregrešil v poštenosti in dostojnosti, lahko več škodi ugledu države, kakor oni minister, ki je kršil zakon.

K pojmu države spada poleg ozemlja, ljudi, skupne volje in morale tudi za vso državo veljaven pravni red in končno njena **samostojnost ali suvereniteta.** Ta samostojnost obstoji v tem, da so državna zakonodaja, uprava in sodstvo popolnoma neodvisni od vsake višje volje, to se pravi, da se ne sme nihče vtikati od zgoraj. To vidimo najbolje, če primerjamo pravni položaj občin in pokrajin s pravnim položajem države. Občina in pokrajina imata tudi svojo lastno upravo, včasih celo delno lastno zakonodajo. **Toda ta pravica jih je bila dana od zgoraj, od države,** in je torej pravni položaj občin in pokrajin odvisen od **državne volje in tej podrejen.** Nad državo pa nimamo **nikake višje oblasti in njej je vse podrejeno.** Ona vodi in ukazuje, dovoljuje in prepoveduje, seveda s sodelovanjem državljana, ker je država radi njih in zanje.

Država ima še druge lastnosti, ki pa nas zaenkrat toliko ne zanimajo. Omenjamo le, da bi bila najidealnejša narodna država tista, v kateri bi bil zbran ves narod iste krvi, da bi se mogel kulturno, gospodarsko in socialno razviti enotno in popolno. Danes pa vidimo, da so posamezni narodi radi zgodovinskega razvoja največkrat raztreseni po raznih državah. Kar se nas tiče, moremo reči, da gre razvoj v tako smer, da bo prišlo **prej ali slej do združitve vsega jugoslovansekga naroda v enotni državi.**

zdravje. Ta količina je pa na žalost za našega delavca tolika, da pri današnjih cenah in svoji skromni miloščini na žalost tem predpisom ne more ustreči.

Pri vseh takih društvih e prevelika okornost, **ki dobrodelni namen s katerim so bila ustanovljena**, navadno popolnoma obrezuspeši. Ali se to ne da odpraviti?

Celje

Stafetna tekma se je vršila pretekli teden v Celjskem srezu. Ni pa se vršila ta tekma kakor je običajno, športno, ampak za spremembo enkrat politično. Priredila jo je JNS. »Priredila« ni napaka, ampak pravilno napisano, da ne bo kdo mislil, da je tekmo **priredil** mogoče Jugoslovanski nogometni savez. Kratica je pač nerodna stvar. (Prip. uredništva) In so tekači vzbujali precej smeha. Mesto štafetne palice so tekači imeli v rokah pole papirja in svinčnik, oziroma pero. Lovili si pa podpise za senatorje — pardon — bodoče senatorje. Tekači so bili pomilovanja vredni, posebno oni, ki so se vrnili brez podpisov na strt, kjer jih je »bodoči« pričakoval s kaj mrkim pogledom. Nekateri odločujoči niso namreč hoteli podpisati kar na slepo predložene jim liste za senatorske volitve. Zvili so se na ta način, da so tekačem v lepem tonu povedali, da se morajo še prej posvetovati s svojimi volilci, ki naj odločijo, komu hočejo naprej zaupati. »Bodoči« so bili precej hudi in začudeni, kako je mogoče, da se kaj takega pripeti, saj to je upor, kakršnega niso vajeni trpeti Nazadnje pa so se vdali v svojo usodo in sedaj »bodoči g.« premišljujejo, kako je sreča opotekajoča. Kratek je bil, a zato prekrasen sen g. »bodoči«...

Hrastnik

V nedeljo, dne 13. t. m. se je vršil II. redni občni zbor tukajšnje podružnice NSZ.

Občnega zbora se je udeležil centralni tajnik tov. Kravos iz Ljubljane in na željo članstva tov. Vojska iz Maribora in tov. Farčnik kot zastopnik N. O.

Predsednik tov. Gričar se je v svojem otvoritvenem govoru spomnil blagopokojnega kralja in odredil v znak počastitve eoominutni molk.

Po poročilu predsedstva je podal tajnik tov. Rešek svoje poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da podružnica, ki je bila ustanovljena pred enim letom, živahno deluje. Članstvo je naraslo na 300 tako, da je najmočnejša organizacija v Hrastniku. Da ni imela pri raznih volitvah svojemu članstvu primernih uspehov, je pripisati posebnim okolščinam, ki vladajo v Hrastniku. Temu pa ni kriva NSZ, temveč največ gotovi voditelji v Hrastniku, ki sestavljajo pri eventuelnih volitvah kandidatne liste, ne da bi se pri tem ozirali na narodno zavedno delavstvo.

Poročilo blagajnika je bilo zadovoljivo.

Po poročilih se je razvila debata, katere se je članstvo, posebno tov. Gačnik, Menih in Čater, udeleževalo z velikim razumevanjem. Iz debate je bilo jasno razvidno, da hrastniško nacijonalno delavstvo stoji na stališču, da ostane Narodna strokovna zveza popolnoma samostojna in se ne veže na nobeno sedaj obstoječih političnih strank.

Tovariš Kravos je v svojem govoru povdarjal velik pomen NSZ za nacijonalno delavstvo. Pozival je navzoče članstvo, da gre s podvojeno silo na delo in si ustvari s tem položaj, ki odgovarja številu nacijonalnega delavstva v državi.

Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika tov. Draksler Blaž, za podpredsednika pa tov. Čater Jurij. Odborniki pa so: tov. Podstudenšek, Šauberger, Menih, Hodej, Emeršič, Gačnik, Plazar, Kragelj, Utenkar. Namestniki: tov. Legvart, Kuhar, Dobošek, Volarič. Nadzorni odbor: tov. Korent, Babič, Gričar in Kraničan.

Predsednik novoizvoljenega odbora je nato prevzel predsedstvo in na predlog tov. Gačnika podal besedo tov. Vojski, ki je v svojem govoru ostro bičal neznosne razmere, v katerih se nahaja naše delavstvo. Z podprtimi dokazi je kritiziral postopanje nekaterih ljudij, ki se sicer trkajo na prsa s svojim nacijonalizmom, pa nimajo srca za lastnega človeka in raje podpirajo tujca v boju proti delavstvu, ki je ustanovitelj naše države. Odklanjal je v svojem govoru natolcevanje takih ljudij, da je naše delavstvo komunistično in državi nevarno. Povdarjal je, da je naše delavstvo že večkrat dokazalo, da stoji strogo na nacijonalnem stališču in je bilo vselej pripravljeno to državo tudi braniti, medtem, ko ravno oni, ki bi mu danes radi naprtili očitek protidržavnega delovanja, niso za to državo še ničesar storili in tudi niso vstvarjali.

Delavstvu se ne sme očitati protidržavnost, če zahteva samo svoje pravice in se upira izkoriščanju. Pač pa je prvtidržaven oni, ki naš narod zatira!

Govor tov. Vojske je delavstvo sprejelo z velikim odobravanjem.

Predsednik tov. Draksler je nato zaključil občni zbor s pozivom, da gre članstvo NSZ s podvojeno silo na delo, da pribori pravico našemu celokupnemu delavstvu.

Maribor

Zakaj tako sužensko?

Delavci dveh tovaren v Mariboru so ustanovili pred nek. meseci lastno godbo. Že tedaj je bilo dosti o tem govora. Mnenja so bila deljena, vendar pa so prevladovali oni, ki so trdili, da je to v današnjih časih nepotrebno. Ena izmed godb je kmalu likvidirala. Druga še obstoja.

Ta godba ima navado, da svojemu šefu prireja ob raznih prilikah, kakor so rojstni dan in god, podoknice. Tako je bilo tudi pretečeni petek.

G. šef so se izkazali zelo milostno in so podarili godcem 300 Din; vsak je prejel menda 11 Din. Če bi bili delavci v omenjeni tovarni vsaj primerno plačani in bi lastnik podjetja že kedaj pokazal poseben čut do svojega delavstva, bi ne oporekali, če mu delavstvo tudi na ta način izkaže svojo hvaležnost, Ravno v tem podjetju pa o socijalnem čutu ni dosti govora. Delavstvo je izmed vseh skoro najslabše plačano. Imelo je že več mezdnih bojev, pri katerih se je pokazal g. šef vedno zelo odpornega in je hotel na vsak način znižati že iak nizke mezde. Še danes se vedno čujejo od strani delavstva stalne pritožbe o raznih šikanah in prikrajševanju. Kako je potem mogoče, da na drugi strani prirejajo podoknice ravno onemu, proti kateremu se vedno pritožujejo? Radi bi tudi poznali onega, ki mu je šef podjetja tako pri srcu. Ali je to mogoče tisti gospod, ki tako rad napiše listek »5 Minuten Verspätung, 10 Din Strafe«?

Za delavstvo ni ravno priporočljivo, da na ta način klečeplazi pred svojimi izkoriščevalci. Za en in pol dinarsko urno mezdo bi moralo biti manj muzike!

»Frohsinn« namerava — kakor se pripoveduje — svoje ime spremeniti. To pa zato, ker so člani sami Slovenci in je nekoliko nerodno nositi še naprej nemško firmo. Ker so internacijonalni, bi to že zdavnaj lahko napravili, ali pa vsaj imeli dvojezično firmo, če jim je nemščina poleg slovenske materinščine tako prirastla k srcu. Da pa imajo samo nemško ime, pa ne kaže ravno preveč internacijonalnega stališča, ampak diši bolj po nemško-nacijonalni žilici, ki se plete v navidezni »mednarodnosti«.

Velika nervoznost vlada v nekaterih mariborskih krogih. Nekaj jim ne gre v račun. Preveč kandidatov, pa premalo mest, to je glavni vzrok nervoznosti. Ker je pa pritisnil malo hujši mraz, mislimo, da bodo svojo vročo kri ohladili in se pomirili.

Čudna zadeva. Vsled te notice v naši 1. letošnji številki se je g. Pšunder zglasil v našem uredništvu in nam je pojasnil, da je svoj priimek napisal v nemškem pravopisu (Pschunder) zato, ker ga je neki javni uradnik svoj čas opozoril, da mora svoj priimek edinole v nemškem pravopisu pisati. G. Pšunder nam je obljubil, da bode dve nepotrebni črki odstranil. Ker smo mu pojasnili, da se je dotični uradnik motil, ker zakon o imenih izrecno pravi, **da se morajo slovanska imena pisati edinole v slovanskem pravopisu, tuja imena pa se lahko pišejo tudi fonetično.** G. Pšunder torej lahko svoje ime piše fonetično, četudi je tujega izvora. Čudimo pa se taki natančnosti nekaterih naših uradnikov. Ali je to še ostanek iz Avstrije?

Hudi jeziki so nekoliko umolknili, ker jim jemlje sapo težka hoja v II. nadstropje neke znane hiše v Mariboru, Sodna ulica št. 11, kjer hodijo prav plašljivo gledat številke, ki so vse večje od 90. Bogve, koliko srčnih napak bode ta hoja povzročila in to samo zato, ker so bili jeziki oziroma lastniki teh jezikov malo preveč neprevidni. Tjale spomladi bo nastopil jok in kesanje, samo malo pozno bo.

Odgovor radovednežem iz Studencev pri Mariboru. Gospodu Vrablu, občinskemu tajniku v Studencih, bivšemu orožniškemu postajevodji v Rušah leta 1914., o katerem se govori, da je zelo ostro nastopal proti ruškim Slovencem, **služba občinskega tajnika v Studencih še ni odpovedana, kar naj radovedni vpraševalci vzamejo na znanje.**

»Orjuno«, naciojonalni list, rabimo nujno in sicer letnik 1925, oziroma vsaj številko 5 iz leta 1925. Po vpogledu jo takoj vrnemo. Rabimo jo, da dokažemo neke svoje trditve, o katerih je doprinešen popolen dokaz v citirani številki, ki je na čuden način iz tukajšnje študijske knjižice zginila.

Uredništvo »Borbe«.

*

Popisovanje leta 1917 rojenih vojaških obveznikov.

Vsi v Mariboru stanujoči mladeniči roj. letnika 1917., brez ozira na kraj njihovega domovinstva (pristojnosti), se morajo takoj tekom tega meseca zaradi vpisa v seznam vojaških obveznikov zglasiti v uradnem času v mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu 11 in prinesti s seboj krstni in domovinski list. One leta 1917 rojene in v Maribor pristojne mladeniče, ki žive izven Maribora, so dolžni prijaviti za vpis v vojaško evidenco njihovi v Mariboru stanujoči starši ali sorodniki.

Za neprijavljenje so omenjeni oziroma njihovi starši odgovorni po odredbah vojaškega kazenskega zakonika.

*

Mestno poglavarstvo v Mariboru razglaša:

V mestu Mariboru stanujoči starši, ozir. varuhi slepcev in gluhonemcev se pozivajo, da se zglasijo radi navedbe podatkov, ki jih zahteva kralj. banska uprava dravske bnovine, na mestnem fizikatu, Frančiškanska ul. 8, in sicer v času od 21. do 26. januarja 1935 med 8. in 11. uro.

Slepcev in gluhonemcev ni treba privesti seboj, pač pa se naj prinesejo listine, iz katerih so razvidni rojstni in domovinski podatki ter podatki o odmeri davka in podatki o vzroku slepote ozir. gluhonemosti.

Na mestnem fizikatu se morajo zglasiti tudi starši in varuhi slepcev in gluhonemcev, ki se še nahajajo v kakem zavodu.

Predsednik: Dr. Lipold s. r.

Klic železničarjev

Naši javnosti je znano, da je naš železniški delavec uboga para, ki se mora dan in noč boriti za svoj obstanek. Za naporno delo prejema skromno plačilo. Železniškemu delavcu niti prejšnji, niti sedanji pravilnik o mezdi ne nudi tega, da bi za opravljeno delo prejel tudi primerno plačilo. Vse to ve naša javnost.

Kako nujna je zahteva po primernem pravilniku

Po svetu

Kaj bi rada Avstrija?

Čuje se, da hoče Avstrija pomnožiti svojo armado in ustanoviti več novih garnizij. Zakaj pa ji je to potrebno? Ali ne bi bilo boljše, da s tem denarjem podpre svoje brezposelne? Ali še vedno misli na eni strani moledovati za posojilo, na drugi strani pa izmetavati denar za nepotrebno oborožitev, ko ji ne preti od nikoder nevarnost. Če pa je narod z sedanjim režimom nezadovoljen, pa tudi vojaštvo ne bo nič pomagalo. Bo pač treba iti!

Delavci!

Ne iščite svoje rešitve v marksističnih strokovnih organizacijah! Vaše mesto je samo v Narod. strok. zvezi, ki se edina bori za res delavske interese

KUPUJ DOMAČE BLAGO

Kupujte samo pri tvrdkah, ki oglašujejo v Borbi!

Priporoča se modni atelje
„ELEGANCE“ Vekoslav Terzer
Lastna zaloga angleškega blaga, izdelava po najnovejših modernih krojih — Konkurenčne cene

Zavese, preproge,

predpostelnike,
flanelaste vatirane odeje,
najmodernejše tkanine za zavese in pohištvo,
pregrinjala za postelje in divane,
perje, puh, blazine
najceneje pri
NOVAKU
Vetrinjska 7 — Koroška 8

Izdaja, odgovarja in urejuje Tone Bajt, Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik ravnatelj Stanko Detelja v Mariboru.